Turkish Studies *Educational Sciences*

Volume 14 Issue 6, 2019, p. 3355-3376
DOI: 10.29228/TurkishStudies.39706
ISSN: 2667-5609
Skopje/MACEDONIA-Ankara/TURKEY

INTERNATIONAL
BALKAN
UNIVERSITY

EXCELLENCE FOR THE FUTURE
IBU.EDU.MK

Research Article / Araştırma Makalesi

Article Info/Makale Bilgisi

✍ *Received/Geliş:* 12.11.2019

✓ *Accepted/Kabul:* 20.12.2019

📅 *Report Dates/Rapor Tarihleri:* Referee 1 (17.11.2019)-Referee 2 (03.12.2019)

This article was checked by iThenticate.

BEŞ FAKTÖR KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNİN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK SAHTEKÂRLIK EĞİLİMLERİ İLE İLİŞKİSİ

Nuran ÖZTÜRK BAŞPINAR - Demet ÇAKIROĞLU***

ÖZ

Araştırmanın ana amacı, üniversite öğrencilerinin beş faktör kişilik özellikleri ile akademik sahtekârlık eğilimleri arasında ilişki olup olmadığını belirlemek ve bir ilişki varsa akademik sahtekârlığa etki eden kişilik özelliklerini ortaya koymaktır. Araştırmada Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu ve Anadolu Üniversitesi Eskişehir Meslek Yüksekokulu'nun Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı Bölümü hariç olmak üzere tüm bölümlerdeki 1. ve 2. Sınıf öğrencilerinden tesadüfi örnekleme yöntemine göre veri toplanmıştır. Nicel araştırma yöntemiyle tasarlanan araştırmada elde edilen veriler istatistiki analize tabi tutulmuştur. Katılımcıların kişilik özelliklerini belirlemek için "Beş Faktör Kişilik Ölçeği"nden yararlanılmıştır. Katılımcıların akademik sahtekârlık eğilimlerini belirlemek için ise "Akademik Sahtekârlık Ölçeği"nden yararlanılmıştır. Araştırmanın katılımcılarını 516 kişi (253 kadın/263 erkek) oluşturmaktadır. Araştırma bulgularına göre; öğrencilerin deneyime açıklık, sorumluluk ve uyumluluk kişilik özelliklerine sahip olma düzeyleri arttıkça "kopya çekme" eğilimi, "ödev-proje gibi çalışmalarda", "araştırma yapma ve raporlaştırma sürecinde" ve "atıflara yönelik" sahtekârlık eğilimlerinde düşüş olduğu görülmektedir. Öğrencilerin dışa dönüklük kişilik düzeyleri arttıkça "kopya çekme" eğilimi, "araştırma yapma ve raporlaştırma sürecinde", "atıflara yönelik" sahtekârlık eğilimi ile genel akademik sahtekârlık eğilimleri azalmaktadır. Öğrencilerin duygusal dengesizlik düzeyleri arttıkça "kopya çekme eğilimleri" ile genel akademik sahtekârlık düzeyleri artmaktadır. Bunun yanısıra akademik not ortalaması arttıkça da genel akademik sahtekârlık eğilimleri düşmektedir. 17-25 yaş aralığındaki

* Dr. Öğr. Üyesi Anadolu Üniversitesi, E-posta: nbozturk@anadolu.edu.tr

** Öğr. Gör. Dr. Hacettepe Üniversitesi, E-posta: demet.cakiroglu@hacettepe.edu.tr

öğrencilerin akademik sahtekârlık eğilimleri diğer yaş gruplarına göre daha yüksektir. Erkek öğrencilerin akademik sahtekârlık eğilimleri kız öğrencilere göre daha yüksektir.

Anahtar Kelimeler: Beş faktör kişilik özellikleri 1, Akademik sahtekârlık 2, Sahtekârlık eğilimi 3, Etik 4, Üniversite öğrencileri 5.

RELATIONSHIP BETWEEN FIVE FACTORS PERSONALITY TRAITS AND ACADEMIC DISHONESTY TENDENCIES OF UNIVERSITY STUDENTS

ABSTRACT

The main purpose of the study is to determine whether there is a relationship between the five factor personality traits and academic dishonesty tendencies of university students and to reveal the personality traits that affect academic dishonesty, if any. In this research, data were collected by random sampling method from 1st and 2nd grade students in all departments except Hacettepe University Vocational School of Social Sciences and Anadolu University Eskişehir Vocational School Department of Office Management and Executive Assistantship. The data obtained in the study, which was designed by quantitative research method, was subjected to statistical analysis. Five Factor Personality Scale was used to determine the personality traits of the participants. The Academic Fraud Scale was used to determine the academic dishonesty tendencies of the participants. The participants of the study consisted of 516 people (253 females/263 males). According to the research findings; it seen that as the students' levels of openness to experience, conscientiousness and agreeableness personality traits increase, tendency to “copy”, “homework-projects”, “research and reporting process” and “citations” tendencies decrease. As the extroversion personality levels of the students increase, the tendency of “cheating”, the tendency of fraud in the “research and reporting process”, “attribution akademik and general academic dishonesty tendencies decrease. In addition, as academic grade point average increases, general academic dishonesty tendencies decrease. The academic dishonesty tendency of the students between the ages of 17-25 is higher than the other age groups. Male students' academic dishonesty tendency is higher than female students.

STRUCTURED ABSTRACT

Introduction and purpose of study

Academic fraud is defined as any deviant behavior that occurs during an academic exercise (Hendya and Montargot, 2019). In recent years, theoretical researchers; it is pointed out that academic fraud is a common phenomenon on university campuses around the world. Academic fraud is an important phenomenon because it can jeopardize the integrity of an academic institution, reduce the value of students' graduation degrees, and undermine people's confidence in the university.

Moreover, the consequences of academic dishonesty can be as harmful as any dishonesty. Personality; feelings, thoughts, talents and habits is a concept connected with, personal separators, daily life activities and determines the person's choices (Günel, 2010: 44). Since human behaviors may vary according to different personality traits, the determination of students' academic dishonesty behaviors according to personality traits arouses curiosity. Many techniques have been researched in determining personality and various personality scales have been formed. The Five Factor Personality Model developed by McCrae Robert R. and Costa Paul T. (1985) used in this article is a frequently used scale in personality evaluation. The main purpose of the study is to determine whether there is a relationship between the five factor personality traits and academic dishonesty tendencies of university students and to reveal the personality traits that affect academic dishonesty, if any. The aim of this study is to test the following hypotheses in this study which examines the relationship between five factors personality traits and academic dishonesty tendencies of university students.

H.1. Is there a relationship between sub-dimensions of personality and sub-dimensions of academic dishonesty scale and academic dishonesty score?

H.2. Is there a difference between the scores of academic dishonesty of individuals by age, gender, marital status, university, and class?

H.3. Is there a difference between academic dishonesty scores according to departments?

H.4. Is there a relationship between academic grade point average and academic dishonesty and its sub-dimensions?

Based on these questions, it is thought that students will gain a special perspective on the relationship between personality traits and academic dishonesty tendencies.

Conceptual/theoretical framework on the subject of study

Numerous studies have been conducted in the national and international literature on academic fraud. When the national literature is examined, it is seen that some of the researches are related to articles and some of them are related to papers, thesis and scale. The studies; it can be said to be qualitative or quantitative and vary in relation to academic fraud or one of its sub-dimensions, involving various stakeholders on the subject. Literature surveys show that students tend to have academic fraud; factors such as lack of education to show students the resources they benefit from, having a perception that the student will not be caught and not knowing what kind of sanctions they might face as a result of this behavior, being very difficult to prepare the homework to be prepared, and the anxiety about failure of the homework. Ersoy and Ozden, 2011). In the literature study conducted by Park (cited Uzun et al., 2007), instead of doing the students themselves, buying homework from others, copying a whole document without permission, handing out the homework of another student as if he/she did it without the knowledge of the student, all text or using some of them without showing the source or text while storing and re-using the source of the stubborn methods such as stubborn methods used by students showed

that. In Western studies, it is known that academic dishonesty has become very common among high school and university students and this is described as “epidemic” while it is known that American Education Department defines cheating among university students as a sorun chronic problem aktar (cited Dam, 2013).

The Five Factor Personality Model is based on the feature approach and uses the adjectives that individuals use to identify themselves and others (Doğan, 2013). In the literature, studies on Five Factor Personality Traits have been found to be mainly related to psychology and social psychology such as conflict resolution, psychological resilience, mobbing, organizational opposition, alienation, subjective well-being, academic motivation, psychological resilience, burnout, emotional intelligence, organizational citizenship. In the field of management and organization; It is seen that the relationship between five factors personality traits, career, strategic management, leadership, organizational change, organizational citizenship, transformative leadership, performance. However, it has been associated with Five Factor Personality Traits and only a few studies about academic dishonesty or its sub-dimensions - one of which is Durmuşçelebi (2011). Therefore, it was thought that examining the relationship between five factors personality traits and academic dishonesty tendency will contribute to the field.

Method

The research is designed as a quantitative research and the target population is the students of two public universities. The sample which is thought to represent the universe is composed of 1st and 2nd grade students (516 person) in all departments except Hacettepe University Social Sciences Vocational School and Anadolu University Eskişehir Vocational School Department of Office Management and Executive Assistantship. In this research, data were collected by random sampling method. The reason for the exclusion of Office Management and Executive Assistant Departments is that both researchers give lectures in this department. In other sections, there is no practice in terms of the “power” relationship that could threaten the principle of voluntary participation.

Since the personality traits of the individual may be determinative in academic fraud tendency, Five Factor Personality Scale and Academic Fraud Tendency Scale were used together to collect data. There are several versions of the Five Factor Personality Scale adapted by various researchers. The scale used in this study is the scale used by Oliver P. John and Sanjay Srivastava in their 1999 research. The scale consisting of 44 items was adapted into Turkish by Seydi Ahmet Çetin (2018). Scale; it measures the dimensions of personality -openness, responsibility, extroversion, compliance and emotional imbalance. Total emotional imbalance and extraversion are tested with 8 items, compliance and responsibility with 9 items, and openness to experience with 10 items. The reliability coefficient of all expressions in the scale was found to be 0.781.

The scale used to measure students' academic fraud tendency is the Academic Fraud Tendency Scale developed by Eminoğlu (2008). The Academic Dishonesty Tendency Scale, which was developed for university students, is composed of 4 factors; “tendency to cheat”, “the tendency of

dishonesty in studies such as homework and projects”, “fraud tendency towards citations” and 22 items. The 9 items of the 5-point Likert scale are reverse coded and the reliability coefficient of the scale is 0.88. (1: Strongly Disagree, 2: Disagree, 3: Partly Agree, 4: Agree, 5: Strongly Agree).

In the third part of the questionnaire, there are questions about the demographic information of the students. The data collection process was conducted on predetermined dates and the questionnaires were handed out to the students on a voluntary basis. In addition, necessary explanations were given to the students that their names would be kept confidential.

In the study which was designed according to the quantitative research method, the data collected from the questionnaires filled by volunteer students were made with SPSS 20 program.

Findings and discussion

The students who participated in the research; As the levels of openness to experience, responsibility and compliance with personality traits increase, it is seen that dishonesty tendencies decrease in all four factors in the Academic Fraud Tendency Scale.

As the extroversion personality levels of the students increase, the tendency of “cheating” the tendency of fraud towards, “research and reporting process”, “attribution general and general academic dishonesty tendencies decrease.

As students' emotional imbalance levels increase, akademik tendency to copy ”and general academic dishonesty levels increase.

The academic dishonesty tendency of 17-25 age group students is higher than 26-35 year olds.

Male students' academic dishonesty tendency is higher than female students.

Academic dishonesty tendencies of students studying at Hacettepe University are lower than those studying at Anadolu University.

Academic fraud tendency of 2nd grade students is higher than 1st grade students.

This may be due to the fact that Vocational Schools are two years old, that is, the wish of the second year students to graduate and get into business life, or the effort to move their education to the four-year faculty by preparing for the vertical transfer exam or preparing for the Public Personnel Selection Exam.

While there was a statistically significant difference between students' academic dishonesty tendencies by age, gender, university, and class, there was no statistically significant difference between academic dishonesty tendencies by marital status.

One of the results obtained in the study is that the tendency of cheating and academic dishonesty tendency decreases as the academic grade point average increases or vice versa. Academic dishonesty tendency of students studying in Real Estate and Property Management; higher than students studying in other departments.

Conclusions and recommendations

According to the results of the study, it is seen that as academic grade point increases, tendency to copy and general academic dishonesty tendencies decrease. This shows that individuals with low academic grades have increased tendency to copy and general academic dishonesty tendencies. Since there are a high number of full-time or part-time students among Vocational School students, they may not be prepared for academic activities and may turn to academic fraud.

Significant results were obtained in the research. However, it may be suggested that the researchers who will make new studies on this subject should conduct research to determine the internal and external variables that predict academic dishonesty behaviors. In addition, in order to gain ethical values, it may be suggested that ethics courses such as "Professional Ethics" be placed in all departments or that students organize conferences on academic fraud. Criminal sanctions in the Student Disciplinary Regulations should be applied to the students who make academic fraud. This prevents them from doing this behavior again.

In addition, in order to raise awareness of students in the habit of working in a timely and efficient manner, they should select some of the departments of Office Management and Executive Assistantship of Vocational Schools, and in some of them, "Time Management" course should be extended to all departments.

Keywords: Five factor personality traits, Academic fraud, Fraud tendency, Ethic, University students

Giriş

Akademik sahtekârlık, akademik bir alıştırma sırasında meydana gelen herhangi bir sapkın davranış olarak (Hendya ve Montargot, 2019) tanımlanmaktadır. Son yıllarda kurumsal araştırmacılar tarafından; akademik sahtekârlığın, dünya genelinde üniversite kampüslerinde yaygın bir olgu olduğuna dikkat çekilmektedir. Akademik sahtekârlık, akademik bir kurumun bütünlüğünü tehlikeye atabileceğinden, öğrencilerin mezuniyet derecelerinin değerini azaltabileceğinden ve insanların üniversiteye duyduğu güvene zarar verebileceğinden dolayı önemli bir olgudur. Akademik sahtekârlığın yaygınlığı ve son zamanlarda yeni yeni akademik sahtekârlık türlerinin ortaya çıkışı endişe vericidir (Bujaki, Lento ve Saye, 2019). Üstelik akademik sahtekârlığın sonuçları, herhangi bir iş sahtekârlığı kadar zararlı olabilmektedir. Akademik sahtekârlık eğilimi eğitim-öğretim sürecinde aldatanların işte aldatmalarının muhtemel olduğunu düşündürdüğünden de önemli bir endişe konusu olmaktadır (Sims, 1993; Martin vd., 2009; Hendy ve Montargot, 2019).

Kişilik; hissiyat, düşünce, yetenek ve alışkanlıklar ile bağlantılı bir kavram olup, kişisel ayraçları, gündelik yaşamsal faaliyetleri ve kişinin seçimlerini belirlemektedir (Günel, 2010: 44). Birbirinden farklı kişilik özelliklerine sahip ve farklı geçmişleri olan üniversite öğrencilerinin aynı eğitim-öğretim kurumlarında okumalarının onların etik davranışlarını nasıl etkilediği de merak edilmektedir. İnsan davranışları farklı kişilik özelliklerine göre değişebildiğinden öğrencilerin kişilik özelliklerine göre akademik sahtekârlık davranışlarının tespiti merak uyandırmaktadır. İnsanları anlamak ve tanımak adına bireylerin belirgin ve tutarlı olan özelliklerinin tümünü ifade eden kişilik (Özkalp ve Kirel, 2010: 72) ile ilgili pek çok tanım ve sınıflandırma yapılmıştır. Kişiliğe dair farklı kuramcılarca farklı pek çok kişilik tipi oluşturulmuştur. Kişiliğe ilişkin bu güne kadar yapılmış tanımların ve geliştirilmiş değerlendirme araçlarının bir takım üstünlük ve zayıflıkları

bulunmaktadır. Hipokrat'ın vücut sıvılarının renklerine göre yaptığı kişilik sınıflandırması 17.yy'a kadar kabul görürken ardından psikoloji tarihinde kişilik kuramcısı olarak bahsedilen ilk kuramcı Freud olmuştur. İzleyen süreçte Horney, Fromm ve Sullivan, Jung ve Adler farklı sınıflandırmalar yapmıştır. Erikson ise kişilik sistemine bireyin geçmişini, sosyolojik, antropolojik ve biyolojik bilgiler dâhil etmiştir (Taymur ve Türkçapar, 2012). Kişiliğin belirlenmesinde birçok teknik araştırılmış ve çeşitli kişilik ölçekleri oluşturulmuştur. Rorschach (1921) tarafından Mürekkep Testi, 1940'lı yıllarda Briggs ve Myers tarafından Myers-Briggs, 1949'da Cattell tarafından 16PF, 1943'de ABD'de geliştirilen Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri (Parlak ve Koçoğlu Sazkaya, 2018: 151) gibi. Bu makaleye konu olan ve McCrae Robert R. ve Costa Paul T. tarafından geliştirilen (1985) Beş Faktör Kişilik Modeli'nde kişiliğin değerlendirilmesinde sıkça kullanılan bir başka ölçektir.

1. Akademik Sahtekârlık

Akademik bir alıştırma sırasında meydana gelen herhangi bir sapkın davranış olarak tanımlanan akademik sahtekârlık, öğrencinin daha yüksek not almak ya da belirli çıkarlar elde etmek amacıyla sınavlarda kopya çekmesi, hazırladığı ödevlerde kaynak göstermeden alıntı yapması, başkalarının yaptığı çalışmaları, ödevleri kopyalayarak kendi çalışması gibi göstermesi (aşırma-intihal), verileri saptırarak yanıltıcı sonuçlar ortaya koyması şeklinde tanımlanabilir. Bir başka deyişle; bireyin kendi bilgisini sınarken başvurduğu yasa dışı ve etik dışı davranışlar akademik sahtekârlıktır. Kopya çekmek, ödevleri kopyalamak, intihal gibi davranışlar bu kapsam dâhilindedir. Yapılan literatür araştırmaları, öğrencilerin büyük çoğunluğunun ders içinde ya da sınavlarda kopya çektiklerini doğrulamaktadır (Gümüşgül vd., 2013) Akademik sahtekarlığın yaygınlığı kadar ve son zamanlarda yeni akademik sahtekarlık türlerinin ortaya çıkışı da endişe vericidir (Bujaki, Lento ve Sayed, 2019). Akademik sahtekârlık davranışı gösteren bir öğrenci eğitim öğretim faaliyetlerinin nesnelliğini olumsuz yönde etkileyeceğinden bir akademik kurumun bütünlüğünü tehlikeye atabilir, mezuniyet derecelerinin değerini azaltabilir ve halkın üniversiteye duyduğu güvene zarar verebilir. Belirtilen nedenlerle; akademik sahtekârlık eylemi bütün eğitim kurumlarında kabul edilemez ve hırsızlık ile eş, etik dışı bir davranış olarak değerlendirilmektedir. Son yıllarda araştırmacıların dikkatini çekmeye başlayan ve sonuçları itibarıyla herhangi bir iş sahtekârlığı kadar zararlı olabilen akademik sahtekârlık Sims (1993), Martin vd. (2009) ve Hendy ve Montargot (2019)'un da vurguladığı gibi okulda aldatanların işte aldatmalarının olası olacağını da düşündürmektedir.

Literatür taramaları öğrencilerin akademik sahtekârlık eğilimi göstermelerinde; öğrencilere yararlandıkları kaynakları göstermeye yönelik eğitim verilmemesi, öğrencinin yakalanmayacağına ilişkin bir algıya sahip olması ve bu davranışı sonucunda ne tür yaptırımlarla karşılaşabileceğini bilmemesi, hazırlaması istenilen ödevin çok zor olması, ödev teslimi ile ilgili yaşanan zaman baskısı ve başarısız olunacağı kaygısı gibi etmenlerin rolü olabildiğini ortaya koymuştur (Ersoy ve Özden, 2011). Park tarafından yapılan literatür çalışmasında (aktaran Uzun vd., 2007) ise öğrencilerin kendileri yapmak yerine başkalarından ödev satın alma, izin almadan bir belgenin tümünü kopyalama, başka bir öğrencinin yaptığı ödevi o öğrencinin haberi olmadan kendisi yapmış gibi teslim etme, herhangi bir metnin tamamını veya bir bölümünü kaynak göstermeden kullanma ya da metni yeniden düzenleyip kullanırken kaynak göstermeme gibi aşırma yöntemlerinin öğrencilerce yoğun kullanılan aşırma yöntemleri olduğunu göstermiştir.

Ulusal ve uluslararası literatürde akademik sahtekârlık ile ilgili çok sayıda araştırma yapılmıştır. Ulusal literatür incelendiğinde araştırmaların bir kısmının makale, bir kısmının bildiri, tez ve ölçek ile ilgili olduğu görülmektedir. Yapılan çalışmaların; nitel veya nicel olduğu ve konuya ilişkin çeşitli paydaşları kapsadığı akademik sahtekârlık ya da onun alt boyutlarından biri ile ilgili olmak üzere çeşitlilik gösterdiği söylenebilir. Örneğin; Odabaşı vd. (2007) bilgi iletişim teknolojileri ve internetle kolaylaşan akademik usulsüzlükleri irdemiş; Orhan ve Günay (2014) üniversite öğrencilerinin internet tabanlı akademik usulsüzlük nedenlerini çeşitli değişkenlere göre incelemiş; Ömür, Aydın ve Argon (2014) olumsuz değerlendirilme korkusu ve akademik sahtekârlık

konusundaki ilişkiyi araştırmış; Özden ve Özdemir-Özden (2015) öğretmen adaylara göre akademik usulsüzlük davranışlarını incelemiş; Kadı, Beytekin ve Aslan (2016) öğretmen adaylarının akademik sahtekârlık eğilimleri ve değerlerini araştırmış; Memduhoğlu ve Tayız (2016) eğitim fakültesi öğrencilerinin akademik sahtekârlık eğilimlerini değerlendirmiş; Büyükgöze (2017) öğretmen adaylarının akademik sahtekârlık eğilimlerinde özyeterlilik ve akademik kontrol odağının rolünü araştırmış; Hançer (2017) fen bilgisi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının akademik sahtekârlık eğilimleri üzerindeki etkisini tespit etmiş; Belet-Boyacı, Babadağ ve Güner (2017) sınıf öğretmeni adaylarının sahip oldukları temel değerler ile akademik sahtekârlık eğilimlerini incelemiş; Kırıl ve Saracaloğlu (2018) akademik sahtekârlık eğilimi ile olumsuz değerlendirilme korkusu arasındaki ilişkiyi araştırmış; Taşgın ve diğerleri (2019) öğretmen adaylarının kopya çekmeye ilişkin tutumları ile akademik sahtekârlık eğilimleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir.

Kopya çekme eğilimi sadece ülkemizde değil, diğer birçok ülkede de önemli bir problem olarak süregitmektedir. Batıda yapılan araştırmalarda, lise ve üniversite öğrencileri arasında akademik sahtekârlığın çok yaygın hale geldiği ve bunun “salgın” olarak nitelendirildiği görülürken, Amerikan Eğitim Departmanının da üniversite öğrencileri arasındaki kopya çekme olayını “kronik bir sorun” olarak nitelendirdikleri bilinmektedir (aktaran Dam, 2013). Bu nedenle ülkemizde de en çok incelenen konu kopya çekme boyutu olmuştur: Selçuk (1995) bir eğitim ve rehberlik sorunu olarak nitelendirdiği okullarda kopya çekme olayını kaleme almış; Yıldırım (1998) eğitimde kopya çekme problemini kaleme almış; Oksal ve Bilgin (1999) üniversitede kopya sorununu araştırmış; Tan (2002) kopya çekmeyi önlemeye yönelik olarak alınabilecek tedbirleri öne sürmüştür; Bozdoğan ve Öztürk (2008) öğretmen adaylarının neden kopya çektiğini irdelemiş; Seven ve Engin (2008) eğitim fakültesi öğrencilerinin kopya çekmeye duydukları ihtiyaç ve kopya çekme sebeplerini araştırmış; Eraslan (2011) matematik öğretmen adayları ve kopya üzerine bir çalışma yapmış; Durmuşçelebi (2011) lise öğrencilerinin ve öğretmen adaylarının kopya çekme davranışlarına ilişkin görüşlerini araştırmış; Lüle-Mert (2012) temel işlevi bilim insanı yetiştirmek olan bazı bölümlerde kopya olayını analiz etmiş; Dam (2013) örgün din eğitiminde kopya sorununu sorgulamış; Yıldırım (2015) üniversite öğrencilerinin akademik başarı, akademik erteleme, kopya çekme ve devamsızlık durumlarını sosyal bağlılık ile ilişkili olarak yordamış; Polat (2017) Türkiye’de öğrencilerin neden kopya çektiği hakkında bir meta-sentez çalışması yapmış; Kırıl (2018) kopya çekmenin değerlendirilmesi üzerine bir durum çalışması gerçekleştirmiştir.

İntihal konusunda yapılan çalışmalar ise şöyle örneklendirilebilir: Uzun vd. (2007) öğrenci gözüyle aşırma (intihal) nedenlerini inceleyerek çözüm önerileri getirmiş; Uçak (2012) öğrencilerin intihal algısını değerlendirmiş; Ersoy (2014) internet kaynaklarından intihal yaptığının farkında değildim isimli bir olgubilim araştırması yapmış; Uçak ve Ünal (2015) Hacettepe Üniversitesi bilgi ve belge yönetimi bölümü öğrencilerinin akademik sahtekârlık ve intihal konusundaki görüşlerini araştırmış; Çakmak (2015) lisans öğrencilerinin intihal ile ilgili kavram yanlışlarını tespit etmiş; Bakırman (2015) intihal suçlarını betimlemiş; Ünal ve Uçak (2017) farklı eğitim ve kültürlerdeki üniversite öğrencilerinin intihale ilişkin görüş ve davranışlarını incelemiş; Baysen, Baysen ve Çakmak (2017) lise öğrencilerinin intihal ile ilgili kavram yanlışlarının giderilmesinde uluslararası Bakalorya Programının etkisini araştırmıştır.

Akademik sahtekârlık ile ilişkili tutum ölçmeye ya da ölçek geliştirmeye yönelik çalışmalara örnek olarak ise şunlar verilebilir: Yeşilyaprak ve Öztürk (1996) üniversite öğrencilerinin kopya çekme olayına ilişkin eğilim ve görüşlerini araştırmış; Öztürk ve Yeşilyaprak (1997) üniversite öğrencilerinin kopya çekme olayına ilişkin tutumlarını ölçmüş; Kaymakcan (2002) ilahiyat öğrencilerinin kopya çekmeye karşı yaklaşımlarını araştırmış; Akdağ ve Güneş (2002) kopya çekme davranışları ve kopya çekmeye ilişkin tutumları yordamış; Semerci (2004) tıp fakültesi öğrencilerinin kopya çekmeye ilişkin tutum ve görüşlerini irdelemiş; Semerci ve Sağlam (2005) polis adaylarının

kopya çekmeye ilişkin tutum ve görüşlerini araştırmış; Eminoğlu (2008) tarafından Akademik Sahtekârlık Eğilimi Ölçeği geliştirilmiş; Yangın ve Kahyaoğlu (2009) ilköğretim öğretmen adaylarının kopya çekmeye yönelik tutum ve görüşlerini incelemiş; Topçu ve Uzundumlu (2011) yükseköğretimde öğrencilerin kopya çekme motivasyonu ile ilgili tutum ve davranışlarını araştırmış; Küçüktepe ve Küçüktepe (2012) tarih öğretmen adaylarının kopya çekme eğilimlerini çeşitli değişkenler açısından incelemiş; Ünlü ve Eroğlu (2012) beden eğitimi öğretmen adaylarının kopya çekmeye yönelik tutumlarını ölçmüş; Köse ve Öztemur (2013) ortaöğretim öğrencilerinin kopya çekme davranışı ile ilgili tutumlarını incelemiş; Özyurt ve Eren (2014) fen bilgisi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ve kopya çekmeye yönelik tutumlarının görünümünü araştırmış; Ay ve Çakmak (2015) kopya çekmeye yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi için geçerlik ve güvenirlik çalışması yapmış; Adıbatmaz ve Kurnaz (2017) Karabük Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu'nda öğrenim gören öğrencilerin kopya çekme tutumlarını incelemiş; Certel vd. (2017) beden eğitimi öğretmen adaylarının kopya çekme eğilimlerini ve akademik kontrol odaklarını incelemiş; Koç (2018) üniversite öğrencilerinin kopya çekmeye yönelik eğilimleri ve planlanmış davranış bağlamında kopya çekme davranışına yönelik bir model üzerinde çalışmıştır.

2. Beş Faktör Kişilik Özellikleri

Kişilik özellikleri boyutlarını belirleyebilmek için birçok faktör analizi yapılmış ve bu analizlerde kişilik faktör sayıları 3 ile 7 arasında değişmiştir. 1960'larda başlayan kişiliğin beş boyutta açıklanması, 1980'lerin sonlarına doğru kişilik konusunda anlamlı ve kullanışlı bir sınıflandırma sağlayan 5 Faktör Modelinin 5 güçlü faktörü üzerinde genel bir anlaşmaya varılmıştır.

Şekil 1: Beş Faktör Kişilik Özelliklerinin Boyutları

Beş Faktör Kişilik Modeli'ne (1985) başta Goldberg olmak üzere birçok araştırmacının katkısı ile geliştirilmiş olmasına rağmen konuyla ilgili tanımlayıcı ve geliştirici çalışmalarından dolayı Costa ve McCrae'nin ismi verilmiştir (Çetin, 2018: 55). Literatürde kabul görmüş hali İngilizce baş harfleri "OCEAN" olarak bilinen Beş Faktör Kişilik özelliklerinin boyutları Şekil 1.'de görüldüğü üzere şöyledir: 1) Açıklık (Deneyime Açıklık) "Openness" 2) Sorumluluk "Conscientiousness" 3) Dışa Dönüklük "Extraversion" 4) Uyumluluk "Agreeableness" 5) Duygusal Dengesizlik (Nevrotiklik) "Neuroticism" Beş faktör kişilik modeli önceki nesil bakış açılarından farklı olarak teoriye değil, bilimsel gözleme dayalıdır (Girgin, 2007: 73).

Beş Faktör Kişilik Modeli ayrıca "özellik yaklaşımına" dayanmaktadır ve kişiliğin ölçülmesinde bireylerin kendilerini ve diğerlerini tanımlamada kullandıkları "sıfatlardan" (Doğan, 2013) yararlanılmaktadır. Deneyime açık kişilik özelliklerine sahip kişilerin meraklı, yaratıcı, cesur gibi sıfatlarla tanımlandığı, sorumluluk kişilik özelliklerine sahip kişilerin azimli, güvenilir, planlı gibi sıfatlarla tanımlandığı, dışa dönük kişilerin aktif, heyecan seven, gergin, üstün olma çabası ve

hırsı içinde olan, fırsatları iyi değerlendiren kişiler olarak tanımlandığı, uyumluluk özelliğini taşıyan kişilerin nazik, ince, saygılı, merhametli gibi özelliklerle tanımlandığı, duygusal dengesizlik özelliklerini taşıyanların sinirlilik, sıkılganlık, kötümserlik gibi özelliklerle tanımlandığı görülmektedir.

Deneyime açıklık özellikleri taşıyan kişilerin kurallar konusunda daha esnek olduğu, sorumluluk özelliğine sahip kişilerin ahlaken titiz ve tedbirli olduğu, dışa dönük özellikler taşıyan kişilerin iddialı ve tehlikeye atılma eğiliminde kişiler olduğu, uyumluluk özelliğine sahip kişilerin alçakgönüllü ve verici kişiler olduğu, duygusal dengesizlik özellikleri taşıyan kişilerin hayata ve yaşam koşullarına yaklaşımlarının olumsuz yönünde betimlemeler bulunmaktadır.

Beş Faktör Kişilik Modeli eskiye dayanan yeni bir bakış açısı şeklinde görülebilir. Google Akademikte; 08.11.2009'da Beş Faktör Kişilik Özellikleri yazarak Türkçe arama yapıldığında 27.000'in, Beş Faktör Kişilik Modeli yazarak aynı arama tekrarlandığında 24.000'in üzerinde başlıkta ya da –çoğunlukla- metin içinde kavramın kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışma konularının ağırlıklı olarak Beş Faktör Kişilik Özellikleri ile çatışma çözme, psikolojik dayanıklılık, mobbing, örgütsel muhalefet, yabancılaşma, öznel iyi oluş, akademik güdülenme, psikolojik sağlamlık, tükenmişlik, duygusal zekâ, örgütsel vatandaşlık gibi psikoloji ve sosyal psikoloji ile ilgili olduğu görülmüştür. Yönetim ve organizasyon alanında da; Beş Faktör Kişilik Özelliklerinin, kariyer, stratejik yönetim, liderlik, örgütsel değişim, örgütsel vatandaşlık, dönüştürücü liderlik, performans gibi konularla ilişkisinin irdelendiği görülmektedir. Ancak Beş Faktör Kişilik Özellikleri ile ilişkilendirilmiş ve akademik sahtekârlık ya da alt boyutlarıyla ilgili yalnızca birkaç araştırmaya -bunlardan biri Durmuşçelebi (2011)- ulaşılmıştır.

Araştırma Yöntemi

Evren ve Örneklem

Nicel bir araştırma olarak tasarlanan araştırmada hedef evren iki kamu üniversitesinin öğrencileridir. Evreni temsil ettiği düşünülen örneklemi ise Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu ve Anadolu Üniversitesi Eskişehir Meslek Yüksekokulu'nun Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı Bölümü hariç olmak üzere tüm bölümlerdeki 1. ve 2. Sınıf öğrencileri (516 kişi) oluşturmaktadır.

Araştırmada Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu ve Anadolu Üniversitesi Eskişehir Meslek Yüksekokulu'nun Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı Bölümü hariç olmak üzere tüm bölümlerdeki 1. ve 2. Sınıf öğrencilerinden tesadüfi örnekleme yöntemine göre veri toplanmıştır. Bu örnekleme birey ve objelerin benzerlikleri ve farklılıkları eşit olmaktadır. Bu bakımdan olasılık, araştırma evrenindeki birey ve objelerin benzerlikleri ve farklılıkları eşit şansa sahipse bu örnekleme yöntemi tercih edilmektedir (Aziz, 2008: 51). Burada öğeler ya da kişiler rastgele seçilmekte ve bundan dolayı sistematik bir yanlılık oluşmamaktadır. Seçilen öğelerin belirlenmesinde sadece şans faktörü rol oynamaktadır.

Araştırmanın her iki meslek yüksekokulunun Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı Bölümlerinde uygulanmayışının sebebi; her iki araştırmacının da ilgili bölümde ders veriyor olmalarından ileri gelmektedir. Gönüllü katılım ilkesini tehdit edebilecek 'erk' ilişkisi yaratmaması açısından bu bölümlerde uygulama yapılmamıştır. Her iki araştırmacı da meslek yüksekokulu bünyesindeki başka bölümlerde derse girmediklerinden ve gönüllü katılım ilkesine aykırı düşebilecek staj denetimi vb. hiçbir sorumlulukları bulunmadığından, uygulama Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı dışındaki tüm bölümlerde yapılmıştır.

Veri Toplama ve Analiz

Kullanılan Araçlar: Katılımcıların bilişsel, davranışsal ve duyuşsal boyutlarının kişilikten etkilendiği bilindiğinden ve akademik sahtekârlık eğiliminde bireyin sahip olduğu kişilik özellikleri belirleyici olabileceğinden ve aynı zamanda bireysel farklılıklar da yaratabildiğinden araştırmada veri toplamak için Beş Faktör Kişilik Ölçeği ve Akademik Sahtekârlık Eğilimi Ölçeği birlikte kullanılmıştır.

Beş Faktör Kişilik Ölçeğinin çeşitli araştırmacılar tarafından uyarlanmış çeşitli versiyonları mevcuttur. Bu araştırmada kullanılan ölçek, Oliver P. John ve Sanjay Srivastava'nın 1999 yılındaki "The Big-Five Trait Taxonomy: History, Measurement, and Theoretical Perspectives" konulu araştırmalarında kullandıkları, 44 maddeden oluşan ve Seydi Ahmet Çetin (2018) tarafından Türkçeye uyarlanan ölçektir. Ölçek kişiliğin "deneyime açıklık", "sorumluluk", "dışa dönüklük", "uyumluluk" ve "duygusal dengesizlik" boyutlarını ölçmektedir. Ölçekte toplam duygusal dengesizlik ve dışadönüklük 8'er madde, uyumluluk ve sorumluluk 9'ar madde, deneyime açıklık ise 10 madde ile test edilmektedir. Ölçekteki tüm ifadelerin güvenirlik katsayısı 0.781'dir.

Öğrencilerin akademik sahtekârlık eğilimini ölçmek için kullanılan ölçek ise Eminoğlu (2008) tarafından geliştirilen Akademik Sahtekârlık Eğilimi Ölçeğidir. Üniversite öğrencilerine yönelik oluşturulmuş olan Akademik Sahtekârlık Eğilimi Ölçeği (ASEÖ) "kopya çekme eğilimi", "ödev, proje gibi çalışmalarda sahtekârlık eğilimi-genel", "araştırma yapma ve raporlaştırma sürecinde sahtekârlık eğilimi" ve "atıflara yönelik sahtekârlık eğilimi" olmak üzere 4 faktörlüdür ve 22 maddesi bulunmaktadır. 5'li Likert şeklindeki ölçeğin 9 maddesi ters kodludur ve ölçeğin güvenirlik katsayısı ise 0,88'dir.

Anketin birinci ve ikinci bölümünde kullanılan anketler 5'li Likert tipi (1: Kesinlikle Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kısmen Katılıyorum, 4: Katılıyorum, 5: Kesinlikle Katılıyorum) olacak şekilde kullanılmıştır. 73 sorudan oluşan anketin üçüncü bölümünde ise, öğrencilerin üniversite, sınıf, bölüm, yaş, cinsiyet, medeni durum gibi demografik bilgilerine ve not ortalamalarına yönelik sorular yer almaktadır.

Prosedür/İşlemselleştirme: Veri toplama süreci; önceden belirlenen tarihlerde gerçekleştirilmiş ve her iki üniversitenin *etik kurullarından izin alınmış* olup, anketler öğrencilere ders saatleri dışında gönüllülük esasına uygun bir şekilde ve elden verilmiştir. Ayrıca öğrencilere adlarının gizli tutulacağına ilişkin gerekli açıklamalar yapılmıştır.

Nicel araştırma yöntemine göre tasarlanan araştırmada gönüllü öğrencilerin doldurduğu anketlerden toplanan veriler SPSS 20 programı kullanılarak incelenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu 2019-2020 öğretim yılında iki devlet üniversitesinin meslek yüksekokullarında öğrenim gören 516 öğrenci oluşturmaktadır.

Araştırmanın Modeli ve Hipotezleri

Kesitsel tarama yapılan araştırmada üniversite öğrencilerinin kişilik özellikleri ve akademik sahtekârlık eğilimleri ile ilgili veriler ölçekler yardımıyla toplanmıştır. Üniversite öğrencilerinin beş faktör kişilik özellikleri ile akademik sahtekârlık eğilimleri arasında ilişkileri inceleyen bu araştırmada aşağıdaki hipotezlerin test edilmesi amaçlanmıştır.

H1: Kişiliğe ilişkin alt boyutlar ile akademik sahtekârlık ölçeği alt boyutları ve akademik sahtekârlık puanı arasında ilişki var mıdır?

H2: Bireylerin yaş, cinsiyet, medeni durum, üniversite, sınıflarına göre akademik sahtekârlık puanları arasında fark var mıdır?

H3: Bölümlere göre akademik sahtekârlık puanları arasında fark var mıdır?

H4: Akademik not ortalaması ile akademik sahtekârlık ve alt boyutları arasında ilişki var mıdır?

Analiz ve Bulgular

Veri Analizi: Veriler analiz edilirken öncelikle kayıp verili maddeler kontrol edilmiş ve kayıp veriye rastlanmamıştır. İki ölçek içinde ters maddeler yeniden puanlanmıştır. Her bir alt boyuta ilişkin çarpıklık ve basıklık değerlerine bakılmış ve bu değerler -2 ile +2 arasında yer aldığından tüm sürekli değişkenlerin normal dağılım özelliği gösterdiği kabul edilmiştir. Veri analizinde değişkenler arasındaki ilişki Pearson korelasyon analizi ile, kişilik özelliklerinin akademik sahtekârlık düzeylerine etkisi ise doğrusal regresyon analizi ile incelenmiştir. Ayrıca iki kategorili demografik değişkenlerin akademik sahtekârlık puanlarına göre yapılan karşılaştırma; bağımsız gruplar t testi ile yapılırken, ikiden fazla demografik değişken olan bölüm değişkenine göre yapılan karşılaştırma da tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Bu bölümde araştırmada elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin bulgular Tablo 1’de gösterilmiştir. Ele alınan demografik değişkenler yaş, cinsiyet, medeni durum, üniversite, sınıf ve bölümdür.

Tablo 1: Demografik Değişkenlere Göre Dağılım

Değişken	Grup	f	%
Yaş	17-25 yaş	488	94,6
	26-35 yaş	25	4,8
	36 ve üzeri	3	0,6
Cinsiyet	Kadın	253	49
	Erkek	263	51
Medeni Durum	Evli	19	3,7
	Bekar	497	96,3
Üniversite	Anadolu	249	48,3
	Hacettepe	267	51,7
Sınıf	1. sınıf	292	56,6
	2. sınıf	224	43,4
Bölüm	Aşçılık	58	11,2
	Dış Ticaret	67	13,0
	Turizm Otelcilik	157	30,4
	Emlak ve Emlak Yönetimi	46	8,9
	Pazarlama	43	8,3
	Muhasebe ve Vergi Uygulamaları	112	21,7
	Sahne ve Görsel Sanatları Teknolojisi	33	6,4
Toplam		516	100,0

Araştırmada değerlendirme kapsamına alınan 516 öğrenci bulunmaktadır. 17-25 yaş aralığı katılımcılar tüm grubun %94,6’sını oluşturmaktadır. Verilerin üniversite öğrencisinden toplandığı düşünüldüğünde çoğunluğun bu grupta olması beklenen bir durumdur. Cinsiyete göre öğrencilerin %49’u kız, %51’i erkektir. Öğrencilerin %4’ü evli iken %96’sı bekârdır. Üniversiteye göre incelendiğinde öğrencilerin %48’i Anadolu Üniversitesi’nden, %52’si de Hacettepe Üniversitesi’ndendir. Sınıflara göre 1. Sınıf öğrencileri tüm grubun %57’sini, 2. Sınıf öğrencileri ise %43’ünü oluşturmaktadır. Toplamda 6 bölümde öğrenim gören öğrencilerden veri toplanmıştır. Turizm Otelcilik Bölümü sayıca en fazla orana sahip bölüm olup tüm grubun %30’unu oluştururken, Sahne ve Gösteri Sanatları Bölümü ise en az orana sahip olup tüm grubun %6’sını oluşturmaktadır.

H1: Kişiliğe ilişkin alt boyutlar ile akademik sahtekârlık ölçeği alt boyutları ve akademik sahtekârlık puanı arasında ilişki var mıdır?

Kişilik ölçeğinin alt boyutları ile akademik sahtekârlık ölçeği genel puanı ve alt boyutları arasında ilişki olup olmadığı pearson korelasyon analizi ile incelenmiştir. Veri sürekli ve örneklem yeterli büyüklükte ($n>30$) olduğu için parametrik olan bu yöntem kullanılmıştır ve Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2: Korelasyon Tablosu

Değişken	Kopya	Ödev	Araştırma	Atıf	Akademik
Deneyime Açıklık	-,236**	-,200**	-,237**	-,305**	-,312**
Sorumluluk	-,211**	-,222**	-,222**	-,214**	-,281**
Dışadönüklük	-,087*	-0,063	-,108*	-,091*	-,109*
Uyumluluk	-,181**	-,157**	-,210**	-,177**	-,230**
Duygusal Dengesizlik	,153**	0,054	0,031	0,042	,096*

**Korelasyon 0.01 düzeyinde anlamlı.

*Korelasyon 0.05 düzeyinde anlamlı

Kişiliğin alt boyutlarından deneyime açıklık, sorumluluk ve uyumluluk alt boyutları ile akademik sahtekârlık arasında %99 güven aralığında istatistiksel olarak anlamlı ilişki elde edilmiştir ($p<.01$). Tüm ilişkiler negatif olarak elde edilmiştir. Korelasyon genel olarak zayıftır. Bireylerin kişilik özelliklerinden deneyime açıklık, sorumluluk ve uyumluluk düzeyleri arttıkça akademik sahtekârlık düzeyleri ve kopya çekme eğilimi, ödev-proje gibi çalışmalarda sahtekârlık eğilimi, araştırma yapma ve raporlaştırma sürecinde sahtekârlık eğilimi ve atıflara yönelik sahtekârlık eğilimleri düşmektedir.

Dışadönüklük alt boyutu ile akademik sahtekârlık ve kopya çekme eğilimi, araştırma yapma ve raporlaştırma sürecinde sahtekârlık ve atıflara yönelik sahtekârlık eğilimi alt boyutları arasında %95 güven aralığında istatistiksel olarak anlamlı ilişki elde edilmiştir ($p<.05$). Dışadönüklük alt boyutu ile ödev, proje gibi çalışmalarda sahtekârlık eğilimi arasında ilişki yoktur. İlişki negatif ve zayıftır. Dışadönüklük düzeyleri arttıkça kopya çekme eğilimi, araştırma yapma ve raporlaştırma sürecinde sahtekârlık eğilimi, atıflara yönelik sahtekârlık eğilimi ile akademik sahtekârlık eğilimleri azalmaktadır. Son olarak Duygusal dengesizlik ile kopya çekme eğilimi arasında %99 güven aralığında ($p<.01$) ve akademik sahtekârlık toplam puanı arasında %95 güven aralığında istatistiksel olarak anlamlı ilişki elde edilmiştir ($p<.05$). İkisi için de ilişki pozitif yönde ancak zayıftır. Duygusal dengesizlik düzeyleri arttıkça kopya çekme eğilimleri ile genel akademik sahtekârlık düzeyleri artmaktadır.

Tablo 3: Regresyon Tablosu

Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişken	B	Standart Hata	β	t	p	R	R Kare	F	p
Kopya Çekme Eğilimi	Sabit	18,393	2,374		7,746	,000	0,313	0,098	11,037	,000
	Açıklık	-0,152	0,043	-0,174	-3,494	0,001				
	Sorumluluk	-0,151	0,05	-0,144	-2,995	0,003				
	Dışadönüklük	0,083	0,047	0,09	1,775	0,076				
	Uyumluluk	-0,072	0,045	-0,074	-1,616	0,107				
	Dengesizlik	0,123	0,041	0,138	2,984	0,003				
Ödev-Projede Sahtekârlık Eğilimi	Sabit	26,821	2,702		9,928	,000	0,271	0,074	8,061	,000
	Açıklık	-0,13	0,049	-0,132	-2,623	0,009				
	Sorumluluk	-0,202	0,057	-0,171	-3,519	,000				
	Dışadönüklük	0,073	0,053	0,07	1,378	0,169				
	Uyumluluk	-0,082	0,051	-0,075	-1,602	0,11				
	Dengesizlik	0,035	0,047	0,035	0,75	0,453				
Araştırma ve Raporlamada Sahtekârlık Eğilimi	Sabit	18,267	1,555		11,745	,000	0,303	0,092	10,257	,000
	Açıklık	-0,084	0,028	-0,148	-2,963	0,003				
	Sorumluluk	-0,088	0,033	-0,128	-2,66	0,008				
	Dışadönüklük	0,003	0,031	0,005	0,089	0,929				
	Uyumluluk	-0,089	0,029	-0,14	-3,026	0,003				
	Dengesizlik	-0,014	0,027	-0,024	-0,513	0,608				
Atıflarda Sahtekârlık Eğilimi	Sabit	24,553	2,021		12,148	,000	0,334	0,112	12,795	,000
	Açıklık	-0,197	0,037	-0,263	-5,327	,000				
	Sorumluluk	-0,099	0,043	-0,11	-2,315	0,021				
	Dışadönüklük	0,052	0,04	0,065	1,297	0,195				
	Uyumluluk	-0,064	0,038	-0,077	-1,687	0,092				
	Dengesizlik	0,005	0,035	0,006	0,135	0,892				
Akademik Sahtekârlık	Sabit	88,034	6,502		13,54	,000	0,381	0,145	17,262	,000
	Açıklık	-0,563	0,119	-0,229	-4,731	,000				
	Sorumluluk	-0,54	0,138	-0,183	-3,912	,000				
	Dışadönüklük	0,211	0,128	0,081	1,645	0,101				
	Uyumluluk	-0,307	0,122	-0,112	-2,504	0,013				
	Dengesizlik	0,15	0,113	0,059	1,321	0,187				

Kişilik ölçeğinin alt boyutlarının akademik sahtekârlık puanı ve alt boyutlarının her birine olan etkilerine ilişkin regresyon kurulmuştur. Kurulan regresyon sonuçları Tablo 3'te yer verilmiştir. Öğrencilerin kişilik özelliklerinin *akademik sahtekârlık* düzeyine olan etkisine ilişkin kurulan regresyon modeli istatistiksel olarak anlamlıdır ($F_{(5,508)}=17.262$, $p=.000$, $p<.05$). R kare bağımlı değişkendeki değişkenliğin bağımsız değişkenler tarafından ne derecede açıklandığını gösterir. Akademik sahtekârlık değişkeninde değişkenliğin %15'i öğrencilerin kişiliklerine ilişkin alt boyutlar ile açıklanmaktadır. Bu alt boyutlardan deneyime açıklık, sorumluluk ve uyumluluk alt boyutları istatistiksel olarak akademik sahtekârlık düzeyini yordamaktadır ($p<.05$) ve bu alt boyutlara ilişkin B katsayısı negatiftir.

Öğrencilerin kişilik özelliklerinin *kopya çekme eğilimlerine* olan etkisine ilişkin regresyon modeli istatistiksel olarak anlamlıdır ($F_{(5,508)}=11.037$, $p=.000$, $p<.05$). Kopya çekme eğilimine ilişkin varyansın %10'u kişiliğe ilişkin alt boyutları ile açıklanmaktadır. Bu alt boyutlardan; deneyime

açıklık, sorumluluk ve duygusal dengesizlik alt boyutları istatistiksel olarak kopya çekme eğilimlerini yordamaktadır ($p<.05$). Deneyime açıklık ve sorumluluğa ilişkin B katsayısı negatif olup; bu özelliklere ilişkin puanların düşmesi kopya çekme eğilimlerini artırmakta, duygusal dengesizliğe ilişkin B katsayısı pozitif olup, olumlu yönde etkilemektedir.

Öğrencilerin kişilik özelliklerinin *ödev-projede yapılan sahtekârlık eğilimlerine* olan etkisine ilişkin kurulan regresyon modeli istatistiksel olarak anlamlıdır ($F_{(5,508)}=8.061$, $p=.000$, $p<.05$). Ödev-projede yapılan sahtekârlık eğilimine ilişkin varyansın %7'si kişiliğe ilişkin alt boyutları ile açıklanmaktadır. Bu alt boyutlardan deneyime açıklık ve sorumluluk alt boyutları istatistiksel olarak ödev-projede yapılan sahtekârlık eğilimlerini yordamaktadır ($p<.05$) ve bu alt boyutlara ilişkin B katsayısı negatiftir.

Öğrencilerin kişilik özelliklerinin *araştırma yapma ve raporlaştırmada sahtekârlık eğilimlerine* olan etkisine ilişkin regresyon modeli istatistiksel olarak anlamlıdır ($F_{(5,508)}=10.257$, $p=.000$, $p<.05$). Araştırma yapma ve raporlaştırmada yapılan sahtekârlık eğilimine ilişkin varyansın %9'u kişiliğe ilişkin alt boyutlar ile açıklanmaktadır. Bu alt boyutlardan deneyime açıklık, sorumluluk ve uyumluluk alt boyutları istatistiksel olarak araştırma yapma ve raporlaştırmada sahtekârlık eğilimlerini yordamaktadır ($p<.05$) ve bu alt boyutlara ilişkin B katsayısı negatiftir.

Öğrencilerin kişilik özelliklerinin *atıflarda sahtekârlık eğilimlerine* olan etkisine ilişkin regresyon modeli istatistiksel olarak anlamlıdır ($F_{(5,508)}=12.795$, $p=.000$, $p<.05$). Atıflarda sahtekârlık eğilimine ilişkin varyansın %11'i kişiliğe ilişkin alt boyutları ile açıklanmaktadır. Bu alt boyutlardan deneyime açıklık ve sorumluluk alt boyutları istatistiksel olarak araştırma yapma ve raporlaştırmada sahtekârlık eğilimlerini yordamaktadır ($p<.05$) ve bu alt boyutlara ilişkin B katsayısı negatiftir.

H2: Bireylerin yaş, cinsiyet, medeni durum, üniversite ve sınıflara göre akademik sahtekârlık puanları arasında fark var mıdır?

Tablo 4: Bağımsız Gruplar T-Testi

Değişken	Grup	N	Ortalama	ss	t	sd	p
Yaş	17-25 yaş	488	51,42	13,911	2,344	514	0,019
	26-35 yaş	28	45,07	14,285			
Cinsiyet	Kız	253	48,55	13,908	-4,08	514	,000
	Erkek	263	53,5	13,663			
Medeni Durum	Evli	19	53,89	12,454	0,895	514	0,371
	Bekar	497	50,97	14,047			
Üniversite	Anadolu	249	52,78	13,281	2,696	514	0,007
	Hacettepe	267	49,48	14,467			
Sınıf	1. sınıf	292	49,26	13,37	-3,389	514	0,001
	2. sınıf	224	53,43	14,456			

Bağımsız t testi sonuçları incelendiğinde öğrencilerin yaş ($t_{(514)}=2.344$, $p=.019$, $p<.05$), cinsiyet ($t_{(514)}=-4.08$, $p=.000$, $p<.05$), öğrenim gördükleri üniversitelere ($t_{(514)}=2.696$, $p=.007$, $p<.05$) ve sınıflarına göre ($t_{(514)}=-3.389$, $p=.001$, $p<.05$) akademik sahtekârlık puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark vardır. 17-25 yaş aralığındaki öğrencilerin akademik sahtekârlık eğilimleri 26-35 yaşındakilere göre daha yüksektir. Erkeklerin akademik sahtekârlık eğilimleri kadınlara göre daha yüksektir. Anadolu Üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerin akademik sahtekârlık düzeyleri Hacettepe'de öğrenim gören öğrencilere göre daha yüksektir. 2. Sınıftaki öğrencilerin 1. Sınıftaki öğrencilere göre akademik sahtekârlık eğilimleri daha yüksektir. Medeni durum ile akademik sahtekârlık eğilimleri arasında ise istatistiksel olarak anlamlı fark yoktur ($t_{(514)}=0.895$, $p=.371$, $p>.05$).

H3: Bölümlere göre akademik sahtekârlık puanları arasında fark var mıdır?

Tablo 5: Bölüme Göre ANOVA Tablosu

Bölüm	N	Ortalama	ss	F	p
Aşçılık	58	49,9	13,316		
Dış Ticaret	67	51,34	15,46		
Turizm Otelcilik	157	49,78	14,243		
Emlak ve Emlak Yönetimi	46	58,5	10,37	2,749	0,012
Pazarlama	43	51,4	13,062		
Muhasebe ve Vergi Uygulamaları	112	51,01	14,474		
Sahne ve Görsel Sanatları Teknolojisi	33	48,18	12,333		

Tek yönlü varyans analizi (ANOVA) incelendiğinde bölümlere göre akademik sahtekârlık puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı fark vardır ($F_{(5,510)}=2.749, p=.012, p<.05$). Gruplar arasında fark olup olmadığı çoklu karşılaştırma testlerinden en sık kullanılan LSD yöntemi ile incelenmiştir. Emlak ve Emlak Yönetimi Bölümünde öğrenim gören öğrenciler ile diğer bölümlerde öğrenim gören öğrenciler arasında fark olduğu tespit edilmiştir. Emlak ve Emlak Yönetimi öğrencilerinin akademik sahtekârlık eğilimi; Aşçılık, Dış Ticaret, Turizm Otelcilik, Pazarlama, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları ile Sahne ve Gösteri Sanatları Teknolojisi Bölümünde okuyan öğrencilerden daha yüksektir. Ancak Aşçılık, Dış Ticaret, Turizm Otelcilik, Pazarlama, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları ile Sahne ve Gösteri Sanatları Teknolojisindeki öğrencilerin akademik sahtekârlık eğilimleri arasında herhangi bir fark yoktur.

H4: Akademik not ortalaması ile akademik sahtekârlık ve alt boyutları arasında ilişki var mıdır?

Tablo 6: Akademik Not Ortalaması İle Akademik Sahtekârlık ve Alt Boyutları Korelasyon Analizi Tablosu

Değişken	Kopya	Ödev	Araştırma	Atıf	Akademik
Akademik Not Ortalaması	-,176**	-0,086	-0,058	-0,107	-,145**

**Korelasyon 0.01 düzeyinde anlamlı.

Öğrencilerin akademik not ortalamaları ile akademik sahtekârlık ve kopya çekme eğilimi alt boyutu arasında %99 güven aralığında istatistiksel olarak anlamlı ilişki elde edilmiştir ($p<.01$). Akademik not ortalaması ile kopya çekme eğilimi arasında korelasyon ($r=-0.176$) ve akademik sahtekârlık eğilimi ile arasında korelasyon ($r=-0.145$) elde edilmiştir. Korelasyon zayıf ve negatiftir. Yani akademik not ortalaması arttıkça kopya çekme eğilimleri ve akademik sahtekârlık eğilimleri düşmekte ya da tam tersidir. Akademik not ortalaması ile diğer alt boyutlar arasında ilişki anlamlı değildir ($p>.05$).

Sonuç ve Öneriler

Araştırmaya katılan öğrencilerden; *deneyime açıklık, sorumluluk ve uyumluluk* kişilik özelliklerine sahip olma *düzeyleri arttıkça* “kopya çekme” eğilimi, “ödev-proje gibi çalışmalarda”, “araştırma yapma ve raporlaştırma sürecinde” ve “atıflara yönelik” yani Akademik Sahtekârlık Eğilimi Ölçeğindeki 4 faktörde de *sahtekârlık eğilimlerinin düştüğü* görülmektedir. Deneyime açıklık özelliği yüksek olan bireyler başarılı olmak amacıyla kendilerini yenileme, yetenek ve becerilerini geliştirme eğiliminde olduklarından akademik sahtekârlığa yönelme gereksinimleri yüksek olmayabilir. Sorumluluk kişilik özelliğine sahip bireyler zaten özdenetimli, amaç yönelimli, düzenli, görev bilinci olan, çalışkan, güvenilir ve dakik kişiler olarak nitelenirler. Sorumluluk düzeyi yüksek olan bireyler başarı çabası içinde olduklarından, görev temelli davrandıklarından ve tedbirli

olduklarından akademik sahtekârlık eğilimlerinin düşük olması beklenir. Uyumluluk özelliği yüksek olan bireylerde diğerlerini dikkate alan ve doğru sözlü, yumuşak başlı insanlardır. Kişilerarası ilişkilerde dengeli ve saygılıdırlar. Dolayısıyla prosedürlere aykırı bir davranışta bulunma olasılıkları azdır.

Öğrencilerin *dışa dönüklük* kişilik düzeyleri arttıkça “kopya çekme” eğilimi, “araştırma yapma ve raporlaştırma sürecinde”, “atıflara yönelik” sahtekârlık eğilimi ile *genel akademik sahtekârlık eğilimleri azalmaktadır*. Dışadönüklüğün temel özellikleri iyimser olmaları ve olumlu duygular yaşama eğilimleridir. Dolayısıyla olumlu duygular yaşayan bir bireyin olumsuz davranışlar göstermemesi beklenen bir durumdur.

Öğrencilerin *duygusal dengesizlik* düzeyleri arttıkça “kopya çekme eğilimleri” ile genel akademik sahtekârlık düzeyleri artmaktadır. Duygusal dengesizlik kaygı, depresyon ve öfke gibi duyguları yaşama eğilimidir. Bireylerde duygusal dengesizlik yüksek olduğunda hem dürtülerini daha az kontrol edecekleri hem de stresle daha az etkili biçimde mücadele edecekleri düşünülmektedir (Toztoparan, 2013). Bu durumun öğrencileri akademik sahtekârlığa yöneltmesi muhtemeldir.

17-25 yaş aralığındaki öğrencilerin akademik sahtekârlık eğilimleri 26-35 yaşındakilere göre daha yüksektir. Erkek öğrencilerin akademik sahtekârlık eğilimlerinin kız öğrencilere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Daha önce yapılan pek çok araştırma sonucu da –Certel, Bahadır, Saracaloğlu ve Varol (2017), Ömür, Aydın ve Argon (2014), Yangın (2009), Keçeci vd. (2011), Çetin (2007) erkeklerin kadınlara göre daha fazla kopya çekme eğiliminde olduğunu göstermiştir. Bu durumun kopya çektikten sonra kadınların erkeklere göre daha fazla suçluluk duygusu hissetmesine bağlanabilir (aktaran Belet-Boyacı vd., 2017:1783).

Hacettepe Üniversitesi’nde öğrenim gören öğrencilerin akademik sahtekârlık eğilimleri Anadolu Üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerden daha düşüktür. 2. sınıftaki öğrencilerin akademik sahtekârlık eğilimleri 1. sınıftaki öğrencilere göre daha yüksektir. Meslek Yüksekokullarının iki yıllık olması yani 2.sınıftakilerin bir an önce mezun olup iş yaşamına girme isteği ya da dikey geçiş sınavına hazırlanarak öğrenimini dört yıllık fakülteye taşıma gayreti veya Kamu Personeli Seçme Sınavına hazırlanma gibi faktörler bu sonucu doğurmuş olabilir.

Öğrencilerin yaş, cinsiyet, üniversite, sınıfa göre akademik sahtekârlık eğilimleri arasında ise istatistiksel olarak anlamlı fark bulunurken, medeni duruma göre akademik sahtekârlık eğilimleri arasında ise istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır. Bu sonuçlar literatürdeki araştırma sonuçları ile de örtüşmektedir.

Araştırmada elde edilen sonuçlardan biri de akademik not ortalaması arttıkça kopya çekme eğiliminin ve akademik sahtekârlık eğiliminin düşmekte olduğu ya da tam tersi yönündedir. Bu durum Çetin (2007) tarafından yapılan araştırma sonucu ile de örtüşmektedir. Çetin’in araştırma sonucuna göre derslerde başarılı olan öğrencilerin orta düzey başarı gösteren öğrencilere göre kopya çekmeye daha soğuk baktıkları saptanmıştır.

Emlak ve Emlak Yönetimi bölümünde öğrenim gören öğrencilerin akademik sahtekârlık eğilimi; Aşçılık, Dış Ticaret, Turizm Otelcilik, Pazarlama, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları ile Sahne ve Gösteri Sanatları Teknolojisi bölümünde okuyan öğrencilerden daha yüksektir. Aşçılık, Dış Ticaret, Turizm Otelcilik, Pazarlama, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları ile Sahne ve Gösteri Sanatları Teknolojisinde okuyan öğrencilerin akademik sahtekârlık eğilimleri arasında fark yoktur.

Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, akademik not ortalaması arttıkça kopya çekme eğilimleri ve genel akademik sahtekârlık eğilimleri düştüğü görülmektedir. Bu durum akademik not ortalaması düşük olan bireylerin kopya çekme eğilimlerinin ve genel akademik sahtekârlık eğilimlerinin arttığını göstermektedir. Kaymakcan’ın (2002) yaptığı araştırma sonucuna göre

öğrencilerin % 65'i öğrencilikleri süresince farklı aralıklarla kopya çekmekte olduklarını beyan etmişlerdir. Bu nedenle öğrencileri akademik sahtekârlık davranışı gösteren öğrencilerin bu davranışa yönelme sebeplerini araştırarak bu davranışı kaldırmak ya da en aza indirmek gerekir.

Literatürde yer alan ilgili araştırma sonuçlarına göre; yüksek not alamama ve dersten kalma kaygısı, aldıkları puanlar açısından akranlarından geri kalmayı istememe gibi psikolojik etmenler ya da psikolojik olarak güvende hissetme amacı, sınavlardaki soruların mesleki gelişimlerine katkısı olmayacağı düşüncesi yani öğrencilerin sınavlar ile mesleki gelişimleri arasında bağ kuramamaları, ezberci eğitim sistemi, etkili öğretimin gerçekleştirilememesi, sınavda sorulan sorularla derste işlenen konular arasında ilişkisinin az olması, sınav türü, sınav ortamı, sınav sonuçlarının gerçek başarıyı yansıtmadığını düşünmeleri, sahtekârlık yapmalarına tolerans gösterileceğini ummaları gibi pek çok sebepler öğrencileri akademik sahtekârlığa yönlendirmektedir. Ayrıca Meslek Yüksekokullarının yapıları gereği yarı zamanlı ya da tam zamanlı çalışan öğrenci sayısının yüksek oluşu da öğrencilerin akademik etkinliklere yeterince hazırlanamamalarına bağlı olarak akademik sahtekârlığa yöneltiyor olabilir. Tüm bu etkenler araştırılması gereken konulardır. Bu konuda nitel çalışmalar yapılarak akademik sahtekârlığın nedenleri nitel çalışmalar yapılarak derinlemesine incelenmeli ve nedenlerini ortadan kaldırmaya yönelik tedbirler alınmalıdır. Üniversitelerin de bu akademik tehdidi önlemek için proaktif olmaları; gerek kendi yapı ve alt sistemleriyle gerekse öğretim elemanlarının tutumlarına yönelik kurumsal engeller oluşturmaları ve bunu örgüt kültürü haline getirmelerinin yarar getireceği düşünülmektedir.

Araştırmada önemli sonuçlar elde edilmiştir. Ancak her araştırma gibi bu araştırmanın da bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Bu konuda yeni çalışmalar yapacak araştırmacıların akademik sahtekârlık davranışlarını yordayan içsel, dışsal değişkenlerin neler olduğunu belirlemeye yönelik araştırmalar yapması önerilebilir. Akademisyenlere -akademik sahtekârlık davranışını en aza indirgeyeceğinden- yaratıcı pedagojik öğretim ve sınav yöntemlerini kullanmaları tavsiye edilebilir. Bunun yanı sıra etik değerlerin kazanımı açısından tüm bölümlere “*Meslek Etiği*” gibi etik derslerinin zorunlu olarak tüm bölümlere konulması ya da öğrencilere akademik sahtekârlık konulu konferans vb. etkinlikler düzenlenmesi önerilebilir. Akademik sahtekârlığı saptanan öğrencilere ise -bundan sonra bu davranışa yönelecek öğrencileri engelleyeceği için Yükseköğretim Kurumlarının 19.08.2012 tarihli 28388 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan *Öğrenci Disiplin Yönetmeliğindeki* cezai yaptırımların uygulanması konusunda ilkeli olunması önerilir. Potansiyel cezaların kamuoyuna duyurulmasının öğrencilerin akademik suiistimal oranını azaltacağı düşünülmektedir. Ayrıca öğrencilere zamanlı ve verimli ders çalışma alışkanlığı kazandırma konusunda farkındalık yaratmak için Meslek Yüksekokullarının Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı bölümlerinin bazılarında seçmeli, bazılarında zorunlu ders olarak okutulan “*Zaman Yönetimi*” dersi tüm bölümlere yaygınlaştırılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Adıbatmaz, M. ve Kurnaz, F. B. (2017). “Karabük Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu’nda öğrenim gören öğrencilerin kopya çekme tutumlarının incelenmesi.” *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17 (3): 1061-1078.
- Akdağ, M. ve Güneş, H. (2002). “Kopya çekme davranışları ve kopya çekmeye ilişkin tutumlar.” *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 31: 330-334.
- Aziz, A. (2008). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri ve teknikleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Ay, M. F. ve Çakmak, A. (2015). “Kopya çekmeye yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi: geçerlik ve güvenirlik çalışması.” *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 43: 140-155.
- Bakırman, B. D. (2015). “İntihal suçları.” *Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi*, 3(2): 57-77.

- Baysen, F., Baysen, E. ve Çakmak, N. (2017). "Lise öğrencilerinin intihal ile ilgili kavram yanılgılarının giderilmesinde uluslararası bakalorya programı'nın etkisi." *Bilgi Dünyası*, 18 (1): 1-20.
- Belet-Boyacı, Ş., Babadağ, G. ve Güner, M. (2017). "Sınıf öğretmeni adaylarının sahip oldukları temel değerler ile akademik sahtekârlık eğilimlerinin incelenmesi." *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17 (4): 1762-1793.
- Bozdoğan, A. ve Öztürk, Ç. (2008). "Öğretmen adayları neden kopya çeker?" *İlköğretim Online*, 7 (1): 141-149.
- Bujaki, M., Lento, C. and Sayed, N. (2019). "Utilizing professional accounting concepts to understand and respond to academic dishonesty in accounting programs." *Journal of Accounting Education*, 47: 28-47.
- Büyüköze, H. (2017). "Öğretmen adaylarının akademik sahtekârlık eğilimlerinde özyeterlik ve akademik kontrol odağının rolü." *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15 (1): 801-822.
- Certel, Z., Bahadır, Z., Saracaloğlu, S. ve Varol, R. (2017). "Beden eğitimi öğretmen adaylarının kopya çekme eğilimleri ve akademik kontrol odaklarının incelenmesi." *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 6 (2): 259-271.
- Çakmak, N. (2015). "Lisans öğrencilerinin intihal ile ilgili kavram yanılgıları." *Türk Kütüphaneciliği*, 29 (2) : 212-240.
- Çetin, Ş. (2007). "Üniversite öğrencilerinin kopya çekme davranışlarının farklı değişkenler tarafından incelenmesi." *Milli Eğitim*, 175: 129-142.
- Çetin, S.A. (2018). Aşçıların beş faktör kişilik özellikleri, bireysel inovasyon algısı, bireysel inovasyon davranışı ilişkisi: Bursa örneği. Yayımlanmamış doktora tezi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Dam, H. (2013). "Örgün din eğitiminde kopya sorunu." *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 34: 71/108.
- Doğan, T. (2013). "Beş faktör kişilik özellikleri ve öznel iyi oluş." *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 14 (1): 56-64.
- Durmuşçelebi, M. (2011). "Lise öğrencilerinin ve öğretmen adaylarının kopya çekme davranışlarına ilişkin görüşleri." *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 17(1): 77-97.
- Eminoğlu, E. (2008). Üniversite öğrencilerinin akademik sahtekârlık eğilimlerinin ölçülmesine yönelik bir ölçek geliştirme çalışması. Yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Eminoğlu, E. ve Nartgün, Z. (2009). "Üniversite öğrencilerinin akademik sahtekarlık eğilimlerinin ölçülmesine yönelik bir ölçek geliştirme çalışması." *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(1): 215-240.
- Eraslan, A. (2011). "Matematik öğretmen adayları ve kopya: hiç çekmedim desem yalan olur!" *Eğitim ve Bilim*, 36 (160): 52-64.
- Ersoy, A. (2014). "İnternet kaynaklarından intihal yaptığının farkında değildim: bir olgubilim araştırması." *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35 (1): 47-60.
- Ersoy, A. ve Özden, M. (2011). "Öğretmen adaylarının ödevlerinde internetten intihal yapmalarında öğretim elemanının rolüne ilişkin görüşleri." *İlköğretim Online*, 10 (2): 608-619.
- Gümüşgöl, O., Üstün, Ü., Işık, U. ve Demirel, D. (2013). "Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin akademik sahtekarlık eğilim düzeylerinin değerlendirilmesi." *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 11 (2): 131-138.

- Günel, D. (2010). "İşletmelerde yıldırma olgusu ve yıldırma mağdurlarının kişilik özelliklerine ilişkin bir araştırma." *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12 (3): 37-65.
- Hançer, A.H. (2017). "Fen bilgisi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının akademik sahtekârlık eğilimleri üzerindeki etkisi." *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume*, 12/6: 387-402.
- Hendy, N.T. and Montargot N. (2019). "Understanding academic dishonesty among business school students in France using the theory of planned behavior." *The International Journal of Management Education*, 17: 85-93.
- John, O. P., and Srivastava, S. (1999). "The big five trait taxonomy: history, measurement, and theoretical perspectives." *Handbook of Personality: Theory and Research*, 2: 102-138.
- Kadı, A., Beytekin, O. F. ve Arslan, H. (2016). "Öğretmen adaylarının akademik sahtekârlık eğilimleri ve değerleri." *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 6 (3): 396-401.
- Kaymakcan, R. (2002). "İlahiyat öğrencilerinin kopya çekmeye karşı yaklaşımları." *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 5: 121-138.
- Keçeci, A., Bulduk, S., Oruç, D. ve Çelik, S. (2011). "Academic dishonesty among nursing students: a descriptive study." *Nursing Ethics*, 18(5): 725-733.
- Kıral, B. (2018). "Kopya çekmenin değerlendirilmesi üzerine bir durum çalışması." *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 6 (1): 133-156.
- Kıral, B. ve Saracaloğlu, S. (2018). "Akademik sahtekârlık eğilimi ile olumsuz değerlendirilme korkusu arasındaki ilişki." *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15 (1): 323-359.
- Koç, S. (2018). *Üniversite öğrencilerinin kopya çekmeye yönelik eğilimleri ve planlanmış davranış teorisi bağlamında kopya çekme davranışına yönelik model sınaması*.Yayımlanmamış doktora tezi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van.
- Koçoğlu-Sazlaya, M. ve Parlak, Ö. (2018). "Beş faktör kişilik özelliklerinin iş yaşamında yalnızlık üzerine etkisinin incelenmesi." *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 8 (1): 149-165.
- Köse, İ. A. ve Öztemur, B. (2013). "Ortaöğretim öğrencilerinin kopya çekme davranışı ile ilgili tutumlarının incelenmesi." *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2 (3): 133-142.
- Küçüktepe, S. E. ve Küçüktepe, C. (2012). "Tarih öğretmeni adaylarının kopya çekme eğilimlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi." *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17 (1): 115-125.
- Lüle-Mert, E. (2012). "Temel işlevi bilim insanı yetiştirmek olan bazı bölümlerde kopya." *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 7(3): 1813-1829.
- Martin, D.E., Rao, A. and Sloan, L.R. (2009). "Plagiarism, integrity and workplace deviance: a criterion study." *Ethics and Behavior*, 19 (1): 36-50.
- McCrae, R. R., Costa, P. T. (1987). "Validation of the five-factor model of personality across instruments and observers." *Journal of Personality and Social Psychology*, 52 (1): 81.
- Memduhoğlu, H. B. ve Tayiz, V. (2016). Eğitim fakültesi öğrencilerinin akademik sahtekârlık eğilimlerinin değerlendirilmesi. 15. *Uluslararası Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu Tam Metin Bildiriler Kitabı* içinde (629-639) . Muğla: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Yayınları.

- Odabaşı, H. F., Birinci, G., Kılıçer, K., Şahin, M. C., Akbulut, Y. ve Şendağ, S. (2007). "Bilgi iletişim teknolojileri ve internet'le kolaylaşan akademik usulsüzlük." *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (1): 503-518.
- Orhan, F. ve Günay, A. (2014). "Üniversite öğrencilerinin internet tabanlı akademik usulsüzlük nedenlerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi". *Ege Eğitim Dergisi*, 15 (1): 176-190.
- Oksal, B. ve A. Bilgin (1999). "Üniversitede kopya sorunu." *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12 (1): 85-90.
- Ömür, Y. E., Aydın, R. ve Argon, T. (2014). "Olumsuz değerlendirilme korkusu ve akademik sahtekârlık." *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi*, 5(9): 131-149.
- Özden, M. ve Özdemir-Özden, D. (2015). "Öğretmen adaylarına göre akademik usulsüzlük davranışları." *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 5 (1): 88- 98.
- Özkalp, E. ve Kirel, Ç. (2010). *Örgütsel davranış*. Bursa: Ekin Basın Yayın Dağıtım.
- Öztürk, B. ve Yeşilyaprak, B. (1997). "Üniversite öğrencilerinin kopya çekme olayına ilişkin tutumları." *Eğitim Yönetimi*, 3(2): 227-240.
- Özyurt, Y., ve Eren, A. (2014). "Fen bilgisi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ve kopya çekmeye yönelik tutumlarının görünümü." *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3 (1): 78-101.
- Polat, M. (2017). "Türkiye’de öğrenciler neden kopya çeker? Bir meta- sentez çalışması." *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7 (1): 223-242.
- Selçuk, Z. (1995). "Bir eğitim ve rehberlik sorunu: okullarda kopya çekme." *Eğitim Yönetimi*, 1 (3): 7-418.
- Semerci, Ç. (2004). "Tıp fakültesi öğrencilerinin kopya çekmeye ilişkin tutum ve görüşleri." *Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Tıp Dergisi*, 18 (3): 139-146.
- Semerci, Ç. ve Sağlam, Z. (2005). "Polis adaylarının kopya çekmeye ilişkin tutum ve görüşleri: Elazığ ili örneği." *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15 (2): 163-177.
- Seven, M. A. ve Engin, A. O. (2008). "Eğitim fakültesi öğrencilerinin kopya çekmeye duydukları ihtiyaç ve kopya çekme sebepleri." *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1 (1): 212-136.
- Sims, R.L. (1993). "The relationship between academic dishonesty and unethical business practices." *The Journal of Education for Business*, 68: 207-212.
- Tan, S. (2002). "Kopya çekmeyi önleme tedbirleri." *Eğitim ve Bilim*, 122 (26): 32- 40.
- Taşgın, A., Kıncal, R., Küçükoğlu, A. ve Ozan, C. (2019). "Öğretmen adaylarının kopya çekmeye ilişkin tutumları ile akademik sahtekârlık eğilimleri arasındaki ilişki." *Anadolu Journal Of Educational Sciences International*, 9 (2): 608-639.
- Taymur, İ. ve Türkçapar, M. (2012). "Kişilik: tanımı, sınıflaması ve değerlendirmesi." *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 4 (2): 154-177.
- Topcu, Y., ve Uzundumlu, A.S. (2011). "Yükseköğretimde öğrencilerin kopya çekme motivasyonu ile ilgili tutum ve davranışları." *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8 (2): 302-313.
- Tozkoparan, G. (2013). "Beş faktör kişilik özelliklerinin çatışma yönetim tarzlarına etkisi: yöneticiler üzerinde bir araştırma". *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9 (2):189-231.
- Uçak, N.Ö. (2012). Öğrencilerin intihal algısı. Prof. Dr. K. Gülbün Baydur’a Armağan içinde (173-182). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü.
- Uçak, N. Ö. ve Ünal, Y. (2015). Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü öğrencilerinin akademik sahtekârlık ve intihal konusundaki görüşleri. Prof. Dr.İrfan Çakın’a Armağan. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü.

- Ünal, Y. ve Uçak, N. Ö. (2017). “Farklı eğitim ve kültürlerdeki üniversite öğrencilerinin intihale ilişkin görüş ve davranışları.” *Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 34 (1): 177-194.
- Ünlü, H. ve Eroğlu, C. (2012). “Beden eğitimi öğretmen adaylarının kopya çekmeye yönelik tutumları.” *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 10 (3): 101-106.
- Uzun, E., Karakuş, T., Kurşun, E. ve Karaaslan, H. (2007) “Öğrenci gözüyle aşırma (intihal): neden ve çözüm önerileri. Akademik bilişim” 07 - IX. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri, Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya. 183-188.
- Yeşilyaprak, B. ve Öztürk, B. (1996). “Üniversite öğrencilerinin kopya çekme olayına ilişkin eğilimleri ve görüşleri.” II. Ulusal Eğitim Sempozyumu Bildirileri. 18-20 Eylül. İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesi. 231-238.
- Yangın, S. ve Kahyaoğlu, M. (2009). “İlköğretim öğretmen adaylarının kopya çekmeye yönelik tutum ve görüşleri.” *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12 (21): 46-55.
- Yıldırım, K. (1998). “Eğitimde kopya çekme problemi.” VII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi. 9-11 Eylül. Konya: Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi. 407- 414.
- Yıldırım, S. (2015). *Üniversite öğrencilerinin akademik başarı, akademik erteleme, kopya çekme ve devamsızlık durumlarının yordayıcısı olarak sosyal bağlılık*. Yüksek lisans tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat.
- YÖK Öğrenci Disiplin Yönetmeliği. Erişim adresi:
https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Kurumsal/mevzuat/yok_ogrenci_disiplin_yonet.aspx